

V E N D I M
Nr.76, datë 25.4.2002

“NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË”

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Fehmi Abdiu	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Zija Vuci	Anëtar i “““
Alfred Karamuço	Anëtar i “““
Kristofor Peçi	Anëtar i “““
Kujtim Puto	Anëtar i “““
Tefta Zaka	Anëtare e “““
Petrit Plloçi	Anëtar i “““
Sokol Sadushi	Anëtar i “““
Gjergj Sauli	Anëtar i “““

me sekretare Arbenka Lalica, në datën 8.4.2002, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.78 Akti që i përket:

KËRKUES: ARBEN RAKIPI, përfaqësuar nga avokatët Vangjel Kosta e Edmond Icka.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. KUVENDI I SHQIPËRISË, në mungesë.
2. PRESIDENTI I REPUBLIKËS, përfaqësuar nga Vjollca Uruçi.
3. GRUPI PARLAMENTAR I PARTISË SOCIALISTE, përfaqësuar nga kryetari, zoti Arben Malaj.
4. GRUPI PARLAMENTAR I PARTISË DEMOKRATIKE, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i Vendimit nr.20, datë 19.3.2002 të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe i Dekretit nr.3276, datë 25.3.2002 të Presidentit të Republikës.

BAZA LIGJORE: Nenet 7, 42, 131 shkronja “f”, 134/1 shkronja “g”, 134/2 e 149/2 të Kushtetutës.

Kërkuesi ka parashtruar në kërkesën e paraqitur se gjatë procedurës për nxjerrjen e vendimit të Kuvendit të Shqipërisë dhe të Dekretit të Presidentit të Republikës për marrjen e masës së shkarkimit nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm, janë shkelur të drejtat e tij kushtetuese e ligjore nga një proces i parregullt ligjor, në këto drejtime kryesore:

- Nuk është informuar për natyrën dhe shkakun e shkarkimit nga detyra;
- nuk i është dhënë koha e nevojshme për përgatitjen e mbrojtjes;
- nuk i është dhënë mundësia për t’u dëgjuar dhe mbrojtur.

Presidenti i Republikës, në pozitën e subjektit të interesuar, ka pretenduar se kërkuesi nuk legjitimohet për të paraqitur kërkesë në Gjykatën Kushtetuese dhe se kjo Gjykatë nuk është kompetente të shqyrtojë çështjen.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Gjergj Sauli, kërkuesin dhe përfaqësuesin e tij, përfaqësuesit e subjekteve të interesuara dhe shqyrtoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N

Me vendimin nr.20, datë 18.3.2002, Kuvendi i Shqipërisë, ka vendosur t’i propozojë Presidentit të Republikës, shkarkimin e kërkuesit Arben Rakipi nga detyra e Prokurorit të

Përgjithshëm, “për akte e sjellje që kanë diskredituar rëndë pozitën e prokurorit gjatë ushtrimit të detyrës së tij”. Mbi bazën e këtij propozimi, Presidenti i Republikës me Dekretin nr.3276, datë 25.3.2002, bazuar në nenin 149/2 të Kushtetutës, ka shkarkuar nga detyra Prokurorin e Përgjithshëm me motivacionin, “për akte e sjellje që kanë diskredituar rëndë pozitën e prokurorit”.

Gjykata Kushtetuese e sheh të nevojshme që, para se të analizojë pretendimet e kërkesit, të shqyrtojë dhe të mbajë qëndrim ndaj pretendimeve të bëra nga përfaqësuesi i Presidentit të Republikës, si subjekt i interesuar, veçanërisht lidhur me kompetencën e Gjykatës Kushtetuese në shqyrtimin e kësaj çështje, si dhe me legjitimitimin e kërkesit për të vënë në lëvizje këtë Gjykatë.

Pretendimi i subjektit të interesuar se Gjykatës Kushtetuese i mungon kompetenca e gjykimit të kushtetutshmërisë së shkarkimit nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm nuk është i bazuar. Është e vërtetë që në bazë të neneve 90, 115, 128, 140 të Kushtetutës, Gjykatës Kushtetuese i është dhënë kompetenca të shqyrtojë shkarkimin nga detyra të Presidentit të Republikës, të anëtarit të Gjykatës Kushtetuese, të anëtarit të Gjykatës së Lartë e të organeve të qeverisjes vendore, por kjo nuk do të thotë se ky organ nuk ka të drejtë të shqyrtojë ankesat kushtetuese në raste të tjera të parashikuara nga kjo Kushtetutë.

Detyra themelore e Gjykatës Kushtetuese, si garant i respektimit të Kushtetutës, nuk mund të interpretohet e kuptohet e kufizuar vetëm në raport me organet apo funksionet e sipërpërmendura, por edhe me çdo individ, kur janë kushtet e shkronjës “f” të nenit 131 të Kushtetutës.

Duke ju referuar përmbajtjes së neneve 131 shkronja “f” dhe 134 shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe jurisprudencës së konsoliduar të Gjykatës Kushtetuese, arrihet në konkluzionin se ndërsa për rastet e subjekteve të pretenduara më sipër, Gjykata Kushtetuese shqyrton si themelin e çështjes ashtu dhe procedurën e zbatuar, në rastin e Prokurorit të Përgjithshëm, i cili pas shkarkimit nga detyra paraqitet si individ, ajo ushtron kontrollin kushtetues vetëm mbi zbatimin e parimit themelor për një proces të rregullt ligjor.

Ndaj pretendimit tjetër të subjektit të interesuar sipas të cilit Prokurori i Përgjithshëm nuk legjitimohet të bëjë kërkesë në Gjykatën Kushtetuese me rastin e shkarkimit të tij nga Presidenti i Republikës, kjo Gjykatë parashtron një sërë argumentesh duke u mbështetur në dispozitat e Kushtetutës, në dokumentet ndërkombëtare dhe jurisprudencën e saj.

Në bazë të neneve 131 shkronja “f” dhe 134 shkronja “g” të Kushtetutës, çdo individ ka të drejtë t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese kur ai mendon se nga shkelja e parimit për një proces të rregullt ligjor, atij i janë cenuar të drejtat kushtetuese e ligjore dhe kur i janë shterur mjetet e tjera juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave. E drejta për të qenë Prokuror i Përgjithshëm sigurisht që nuk është një e drejtë themelore, por nga ky pozicion rrjedhin një sërë të drejtash kushtetuese e ligjore për individin, të cilat synon t’i mbrojtë neni 42/1 i Kushtetutës nëpërmjet procesit të rregullt ligjor.

Subjekti i interesuar pretendon gjithashtu se dispozita e mësipërme mbron vetëm të drejtat e individëve dhe jo të individëve që kanë qenë të veshur me pushtet publik, duke iu referuar një qëndrimi të mbajtur nga Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut në çështjen “Pellegrin kundër Francës”.

Gjykata Kushtetuese e çmon të nevojshme të theksojë se çështja “Pellegrin kundër Francës” e referuar qoftë edhe si bazë për të nxjerrë përfundime teorike, dëshmon të kundërtën e asaj që pretendohet nga subjekti i interesuar. Gjykata e të Drejtave të Njeriut në Strasburg, problemin e legjitimitimit e ka ngritur si çështje në lidhje me nenin 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut dhe me rastin në gjykim, por jo në raport me të Drejtën Kombëtare. Fakt është se Pellegrin, për të cilin Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ngre problemin e legjitimitimit për nëpunësin publik, e kishte ushtruar të drejtën për t’u gjykuar në të gjithë hallkat e sistemit gjyqësor të vendit të tij.

Gjykata Kushtetuese konstaton se në çdo rast Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut vendos standardet e domosdoshme dhe garancitë që çdo shtet kontraktues duhet të sigurojë për të realizuar një proces të rregullt ligjor dhe jo rrethin e personave që duhet të përfitojnë prej saj. Ajo çmon se procesi i rregullt ligjor zbatohet për të gjitha konfliktet që janë vendimtare për pozicionin juridik të një personi qoftë ai edhe funksionar publik. Pra, Gjykata Kushtetuese e shikon pozicionin e funksionarit publik në këndvështrimin e garancive që i siguron Kushtetuta, jurisprudenca e saj e deritanishme dhe fryma e Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Gjykata Kushtetuese ka parasysh edhe dallimin që ekziston ndërmjet nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut dhe nenit 42/1 të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë. Ndërsa në Konventë parashikohet e drejta e individit për një gjykim të drejtë penal apo civil, në nenin 42/1 të

Kushtetutës dhe në jurisprudencën tashmë të konsoliduar të Gjykatës Kushtetuese, e drejta e individit për një proces të rregullt ligjor nuk është e kufizuar vetëm në procesin gjyqësor, por edhe në atë me karakter disiplinor administrativ, siç është rasti në shqyrtim.

Në kundërshtim me sa pretendohet nga subjekti i interesuar se kërkuesit nuk i janë shteruar mjetet e tjera juridike për të mbrojtur të drejtat e tij, Gjykata Kushtetuese konkludon se Dekreti i Presidentit të Republikës për shkarkimin nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm, si një akt individual me karakter administrativ, nuk mund të trajtohet në të njëjtën mënyrë si aktet e tjera administrative, të cilat shqyrtohen nga gjykata e juridiksionit të zakonshëm.

Veçantia e këtij Dekreti të Presidentit të Republikës qendron në faktin se ai është i lidhur pazgjidhshmërisht me procedurat parlamentare, në bazë të të cilave ka dalë vendimi propozues i Kuvendit, që është një premisë e domosdoshme për nxjerrjen e Dekretit. Nga kuptimi i neneve 324-333 të Kodit të Procedurës Civile rezulton se nuk mund të shqyrtohen nga gjykata e zakonshme aktet me karakter administrativ të kësaj natyre, të cilat janë rezultat i procedurave parlamentare.

Në këto kushte, Gjykata Kushtetuese i konsideron të shteruara mjetet juridike që duhet të përdor kërkuesi për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese dhe ligjore për një proces të rregullt ligjor.

Lidhur me pretendimin e kërkuesit se është zhvilluar një proces i parregullt ligjor gjatë procedurës për shkarkimin e tij nga detyra, Gjykata Kushtetuese çmon të theksojë se çdo organ i pushtetit publik gjatë ushtrimit të funksionit të tij kushtetues e ligjor është i detyruar të respektojë standardet e gjithëpranuara demokratike, të cilat kanë gjetur pasqyrimin e tyre në Kushtetutë. Në vendimin interpretues nr.75, datë 19.4.2002, Gjykata Kushtetuese e ka konsoliduar qendrimin e saj lidhur me kuptimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor, duke arsyetuar se njohja paraprake e personit, ndaj të cilit kërkohet të merret masa e shkarkimit, me materialet që e ngarkojnë atë me përgjegjësi, respektimi i të drejtës për t'u dëgjuar dhe mbrojtur, si me anën e dhënies së sqarimeve paraprake ashtu dhe gjatë shqyrtimit të çështjes, janë disa nga elementet bazë që garantojnë të drejtën kushtetuese të cilitdo për një proces të rregullt, si një e drejtë themelore, cenimin e së cilës, jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese e ka identifikuar në çdo rast, si shkelje të Kushtetutës.

Duke iu referuar çështjes në shqyrtim, Gjykatës Kushtetuese i rezulton se Kuvendi, gjatë procedurës së ndjekur për shkarkimin nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm nuk i është përmbajtur pikërisht respektimit të këtyre standardeve. Kështu Kuvendi i ka konsideruar të mirëqena të gjitha akuzat e drejtuara ndaj kërkuesit, duke u mbështetur vetëm në diskutimet e deputetëve, pa argumentuar shkeljet konkrete, pa njoftuar rregullisht kërkuesin për përmbajtjen e materialit në ngarkim të tij, pa i dhënë kohën e nevojshme për përgatitjen e mbrojtjes dhe pa e dëgjuar atë për të parashtruar prapësimet rreth këtyre akuzave.

Konkretisht, seanca e debatit për shkarkimin nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm u zhvillua në mbasditen e datës 18.3.2002 dhe vazhdoi pa ndërprerje deri në orët e para të datës 19.3.2002. E gjithë procedura u zhvillua rreth një relacioni që shoqëronte pvojktvendimin, sepse vetëm në të e jo në mocion përmendeshin shkaqet konkrete, për të cilat kërkohet shkarkimi i Prokurorit të Përgjithshëm nga detyra. Është e vërtetë që kërkuesi është njoftuar nga Kryetari i Kuvendit me shkresën nr.434/2, datë 18.3.2002 për debatin që do të zhvillohej, por ky njoftim, që më shumë është një ftesë për të asistuar në Kuvend, iu dorëzua me mocionin përkatës disa orë përpara debatit, pa u shoqëruar me materialet për shkaqet konkrete në ngarkim të tij, për të cilat ai kërkohet të shkarkohet nga detyra. Gjithashtu, krahas njoftimit të mësipërm, në të njëjtën datë, më 18.3.2002, kur do të zhvillohej mocioni për debat, kërkuesit i është dërguar nga Kuvendi një shkresë e dytë me nr.683 Prot, me të cilën njoftohej se në orën 17.00 të kësaj date, të paraqitej në Kuvend për shqyrtimin e një materiali të Prokurorisë, pra për një çështje tjetër, që nuk kishte lidhje me mocionin për shkarkimin nga detyra. Në këtë mënyrë, kërkuesi është vënë në pamundësi reale për të realizuar të drejtën e tij të mbrojtjes.

Pavarësisht nga mënyra e rregullimit në Kushtetutë apo në ligj të procedurave për shkarkimin nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm, Gjykata Kushtetuese thekson se Kuvendi nuk pengohet të adoptonte rregulla që ai mendonte se ishin të zbatueshme për rastin konkret, por gjithmonë duke respektuar parimin kushtetues, atë të një procesi të rregullt ligjor.

Me këto shkelje është pajtuar edhe Presidenti i Republikës, i cili ka miratuar propozimin e Kuvendit për shkarkimin nga detyra të Prokurorit të Përgjithshëm. Procedura e ndjekur nga Presidenti përmban të njëjtët elementë që kanë cenuar të drejtën për proces të rregullt ligjor. Kërkuesi është

thirrur nga Presidenti para dekretimit të shkarkimit nga detyra, por nuk rezultoi që ai të jetë njohur më parë me materialin që përmbante shkaqet e shkarkimit të tij nga detyra, apo që t'i jetë dhënë koha e nevojshme për t'u përgatitur për mbrojtje, me qëllim që Presidenti i Republikës, në përputhje me Kushtetutën, të kishte mundësinë për të ushtruar kompetencat e tij vendimmarrëse ndaj vendimit propozues të Kuvendit.

Dekreti i Presidentit dhe Vendimi i Kuvendit, që janë objekt kundërshtimi në këtë gjykim, ndonëse i përkasin dy organeve të ndryshme kushtetuese, janë të lidhura me njëri-tjetrin dhe përfaqësojnë një proces të pandashëm. Megjithatë kjo lidhje jo vetëm nuk prek të drejtën e Presidentit që të verifikojë vendimin e Kuvendit, por e presupozon dhe e bën të domosdoshëm këtë verifikim.

Ky qëndrim është mbajtur nga Gjykata Kushtetuese në vendimin e saj interpretues nr.75, datë 19.4.2002, në të cilin thuhet se, përsa i përket nenit 149 pika 2 të Kushtetutës, "Gjykata Kushtetuese çmon se është Presidenti i Republikës organi kompetent i ngarkuar nga Kushtetuta për të kryer një verifikim nga pikëpamja kushtetuese të shkaqeve si dhe procedurave të ndjekura nga Kuvendi për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm. Ky konkluzion del nga mënyra e formulimit të këtij neni kushtetues në të cilin përdorimi i shprehjes "mund të shkarkohet" do të thotë se vendimi i Kuvendit për propozimin e shkarkimit të Prokurorit të Përgjithshëm nuk është përfundimtar, por është vetëm iniciimi i një procedure shkarkimi, bazueshmëria në ligj e në Kushtetutë e të cilës vlerësohet në këtë rast nga Presidenti i Republikës".

Prandaj roli i Presidentit në këtë rast është përcaktues. Detyra e tij si përfaqësues i unitetit të popullit është të mbikqyrë funksionimin normal të mekanizmave kushtetuese, duke ndërhyrë për eliminimin e mangësive në këtë drejtim.

Si konkluzion, duhet theksuar se Gjykata Kushtetuese nuk mori në shqyrtim se sa të bazuara në ligj dhe në fakt ishin aktet dhe sjelljet diskredituese të pozitës së Prokurorit të Përgjithshëm, sepse ato kanë të bëjnë me zgjidhjen në themel të çështjes konkrete. Ajo në ushtrim të plotë të kompetencave të saj shqyrtoi kushtetutshmërinë e procedurave të shkarkimit dhe konkludon se ato kanë qenë në kundërshtim me parimet kushtetuese. I përket Kuvendit të Shqipërisë të riparojë këto shkelje, duke rishqyrtuar çështjen në përputhje me parimet kushtetuese dhe normat e gjithpranuara ndërkombëtare për një proces të rregullt ligjor.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131, shkronja "F", 132, 134 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe në nenin 72 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", me shumicë votash,

V E N D O S I:

Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të Vendimit nr.20, datë 19.3.2002 të Kuvendit të Shqipërisë dhe të Dekretit nr.3276, datë 25.3.2002 të Presidentit të Republikës.

Dërgimin e çështjes për rishqyrtim Kuvendit të Shqipërisë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

MENDIMI I PAKICËS

1. Sipas Kushtetutës, prokuroria është organizuar dhe funksionon pranë sistemit gjyqësor pra, ajo nuk bën pjesë në pushtetin gjyqësor. Në bazë të këtij pozicioni, Kushtetuta ka bërë edhe dallimin e këtij organi me organet e tjera për mënyrën e funksionimit, imunitetit e kompetencave, etj.

Ky dallim gjen pasqyrim në Kushtetutë edhe në mënyrën e shkarkimit të Prokurorit të Përgjithshëm. Kështu, për gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë, vendimi i Kuvendit shqyrtohet nga Gjykata Kushtetuese, ndërsa për Prokurorin e Përgjithshëm vendos Presidenti i Republikës. Dallim ka edhe përsa i përket shkaqeve të shkarkimit. Për gjyqtarët (nenet 128 e 140) një ndër shkaqet është kryerja e një krimi. Kjo për Prokurorin e Përgjithshëm është zëvendësuar me

shprehjen “për shkelje të rënda të ligjit gjatë ushtrimit të funksioneve të tij”. Një ndryshim i tillë nuk është i rastit, por ka një qëllim të caktuar që lidhet me pozitën e veçantë të Prokurorit të Përgjithshëm në dallim nga përfaqësuesit e tre pushteteve. Këtë dallim e bën edhe neni 141 i Kushtetutës lidhur me juridiksionin fillestar të Gjykatës së Lartë për akuzat penale kundër Presidentit të Republikës, Kryetarit dhe anëtarëve të Këshillit të Ministrave, deputetëve, anëtarëve të Gjykatës së Lartë dhe anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese, por nuk përmendet Prokurori i Përgjithshëm. Gjyqtarët e kësaj kategorie kanë afat emërimi dhe kritere për mbarimin e mandatit, gjë që nuk i ka Prokurori i Përgjithshëm.

Nga krahasimi i këtyre neneve të Kushtetutës del që Prokurori i Përgjithshëm ka jo vetëm një pozicion të veçantë, por edhe një mbrojtje të tillë në dallim nga këto organe të tjera. Kjo del edhe nga përmbajtja e nenit 56 të ligjit “Për Prokurorinë”, etj., që e vë këtë organ pothuaj në vartësi të Ministrisë së Drejtësisë.

2. Përsa i përket emërimit dhe shkarkimit të organeve kushtetuese, në Kushtetutë mbahen qendrimet të ndryshme në varësi të pozitës, kompetencave dhe funksioneve të tyre (për gjyqtarët e Gjykatës së Lartë dhe Prokurorin e Përgjithshëm, i përmendëm). Për Avokatin e Popullit, pozita dhe funksioni i të cilit është në opozicion me degët e pushtetit dhe organeve të tjera, Kushtetuta ka vënë kritere rigorozë për shkarkim: me kërkesë të motivuar të jo më pak se 1/3 së deputetëve dhe Kuvendi vendos me 3/5 e anëtarëve të tij. Po kështu procedura rigorozë ka për shkarkimin e Presidentit të Republikës, por, për organe të tjera kushtetuese, mbahet qëndrim tjetër. Psh., Kryetari i Kontrollit të Lartë të Shtetit shkarkohet nga Kuvendi me propozim të Presidentit (nuk thuhet se si), ose për Guvernatorin e Bankës, Kushtetuta përmend vetëm zgjedhjen nga Kuvendi me propozim të Presidentit, pa folur fare për shkarkimin. Qëndrim tjetër mban Kushtetuta për organe që janë në varësi të degëve të pushtetit. P.sh., Shefi i Shtabit të Përgjithshëm emërohet e shkarkohet nga Presidenti me propozim të Kryeministrit, po kështu edhe përfaqësuesit diplomatikë. Edhe për këto kategori organesh mbahet qëndrim i njohur që flitet vetëm për emërimin dhe jo për shkarkimin. Psh., Drejtori i ShISH, Kryetari i Akademisë së Shkencave ose rektorët e universiteteve.

Për rastet kur Kushtetuta nuk përmend shkarkimin, nuk do të thotë se këto organe nuk mund të shkarkohen, por nisur nga shkalla e rëndësisë dhe funksionit të tyre, ka lënë që ky problem të rregullohet me ligj.

3. Duke bërë një parashtrim të tillë të pozitës, emërimit dhe shkarkimit të këtyre organeve, lind pyetja se çfarë procedurash duhen ndjekur dhe nëse mund të zbatohen këtu parimet dhe elementet e procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues? Kam mendimin se ky nuk është një problem i lehtë dhe që mund të zgjidhet menjëherë, pa asnjë mëdyshje, qoftë edhe me një interpretim të zgjeruar, i cili ndoshta, mund të rezultojë i sforcuar.

Por le t'i referohemi edhe njëherë Kushtetutës, duke e lidhur me kompetencat e Gjykatës Kushtetuese. Kjo Gjykatë duke shqyrtuar vendimin e Kuvendit për rastet e parashikuara nga nenet 128 e 140 të Kushtetutës (rastet e shkarkimit të gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë e atyre Kushtetues), bën një gjykim themeli duke vendosur përfundimisht shkarkimin ose qëndrimin në detyrë. Këtë e thotë vetë Kushtetuta kur shprehet: “... e cila kur vërteton se ekziston një nga shkaqet e mësipërme, deklaroi shkarkimin”. Këtu Kushtetuta nuk përmend fare procedurë, por verifikim të shkaqeve dhe nuk thotë “vendos” por “deklaroi shkarkimin”, duke nënkuptuar një miratim të vendimit të Kuvendit.

E njëjta gjë përse i përket kompetencës së Gjykatës Kushtetuese mund të thuhet edhe për rastet e parashikuara nga neni 115 i Kushtetutës për shkarkim të organeve të qeverisjes vendore, edhe këtu Gjykata Kushtetuese e zgjidh çështjen në themel dhe si gjykatë e shkallës së parë.

Ndryshe qëndron çështja për Prokurorin e Përgjithshëm, ku sipas Kushtetutës vendimi i Kuvendit shqyrtohet nga Presidenti e jo nga Gjykata Kushtetuese. Fakti që Kushtetuta përmend shprehimisht shkaqet e shkarkimit, nuk ka të bëjë me kompetencën, sepse kjo është dhe mbetet e dy organeve, Kuvendit e Presidentit, por ka një qëllim të caktuar, atë të mbrojtjes së veçantë të Prokurorit të Përgjithshëm, i cili nuk mund të shkarkohet për shkaqe të tjera, por, gjithsesi, vlerësimin e bën organi kompetent që në rastin konkret është Kuvendi dhe Presidenti i Republikës. Në këtë rast, është e qartë që Gjykata Kushtetuese nuk mund të marrë në shqyrtim ekzistencën ose jo të shkaqeve, sepse këtë kompetencë nuk ia ka dhënë Kushtetuta, si në rastet e tjera që përmenden për të bërë gjykim themeli. Mund të shtrohet pyetja: po në rast se Kuvendi e Presidenti bëjnë vlerësim të gabuar të shkaqeve si do të bëhet? Them se këto organe si organet më të larta të shtetit kanë kompetencën kushtetuese dhe njëkohësisht përgjegjësinë e madhe për vendimet që marrin, por as Gjykata

Kushtetuese dhe as një organ tjetër këtu nuk mund të ndërhyjnë (është fjala për themelin e çështjes).

4. Tani të vimë tek një problem tjetër që ka të bëjë me procesin e rregullt ligjor dhe me shkëlqen ose jo të të drejtave kushtetuese. Nisur nga kompetenca që ka Gjykata Kushtetuese për të shqyrtuar kërkesa të tilla, shtrohet pyetja: a janë shkelur në rastin konkret të drejtat kushtetuese? Mendoj se posti publik që ka një funksionar i lartë shtetëror nuk është e drejtë kushtetuese. Për më tepër ky post nuk është vetëm e drejtë por edhe detyrë. Sipas nenit 131/f të Kushtetutës, Gjykata Kushtetuese investohet për shkelje të të drejtave kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Formulimi i këtij neni ka ndryshim nga përmbajtja e nenit 42/1 të Kushtetutës ku përcaktohet se nuk mund të cenohen pa proces të rregullt edhe të drejtat e njohura me ligj. Dallimi është se Gjykata Kushtetuese mund të marrë në shqyrtim vetëm rastet kur nga një proces ligjor i parregullt janë shkelur të drejtat kushtetuese, ashtu siç thuhet në nenin 131/f të Kushtetutës.

Mund të mendohet se këtu është cenuar dinjiteti i personit që përmendet në nenin 3 të Kushtetutës. Por, ky nen, që është në pjesën e parë të Kushtetutës, trajton parimet themelore, ashtu siç e ka edhe titullin, ndërsa të drejtat dhe liritë themelore të njeriut trajtohen në pjesën e dytë (neni 15 e vijues), ku saktësohen liritë dhe të drejtat konkrete. Sipas nenit 35/2 të Kushtetutës, mbledhja përdorimi dhe bërja publike e të dhënave rreth personit, bëhet me pëlqimin e tij, me përjashtim të rasteve të parashikuara me ligj. Një nga këto raste të parashikuara me ligj (bile me Kushtetutë) është dhe verifikimi i shkaqeve për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm, aq më tepër që në këtë rast nuk kemi të bëjmë vetëm me të dhëna rreth personit, por të lidhura me kryerjen e funksioneve të rëndësishme publike, plotësimi i të cilave është jo vetëm e drejtë por edhe detyrim.

Këto janë disa nga shkaqet që të çojnë në përfundimin se verifikimi i procedurave për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm nuk është në kompetencë të Gjykatës Kushtetuese përderisa nuk ndodhemi para një procesi të parregullt ligjor në aspektin kushtetues.

Pranimi i të kundërtës nuk i qendron logjikës dhe do të kthehej në një paradoks, sepse nga njëra anë pranohet se Gjykata Kushtetuese nuk shqyrton themelin e çështjes, pra bazueshmërinë ose jo të shkaqeve (gjë që është plotësisht e drejtë dhe e bazuar në Kushtetutë), dhe nga ana tjetër argumentohet se jemi para procesit të parregullt pasi nuk janë zbatuar disa elementë të tij për verifikimin e këtyre shkaqeve. Për të përcaktuar këta elementë, referimi bëhet në parimet e procesit të rregullt ligjor, në mënyrë teorike pa e lidhur me shkeljet konkrete.

Gjithashtu vlen të theksohet se në parimet themelore në lidhje me pavarësinë e drejtësisë, të miratuar nga Kongresi i 7-të i Kombeve të Bashkuara, në pjesën për masat disiplinore ndaj gjyqtarëve thuhet: “Duhet të përcaktohen dispozita të përshtatshme me qëllim që një organ i pavarur të ketë kompetencë për të rishikuar vendimet që merren lidhur me masat disiplinore, të pezullimit ose shkarkimit. Ky parim mund të mos zbatohet për vendimet që merren nga një juridiksion suprem ose pushteti legjislativ në kuadrin e një procedure gati gjyqësore”. Po t’i referohemi Kushtetutës tonë, del se për rastin e gjyqtarëve është zbatuar rregulli e jo përjashtimi, sepse vendimi për shkarkimin e tyre i nënshtrohet rishikimit nga një organ kompetent i pavarur (sipas rastit Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë ose Gjykata Kushtetuese). Por, edhe për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm është afërsisht e njëjta gjë, sepse vendimi i Kuvendit rishikohet nga një organ kompetent i pavarur siç është Presidenti i Republikës. Tani të kthehemi tek përjashtimi nga rregulli që lidhet me një juridiksion suprem ose pushtetin legjislativ. Kur deklarata pranon këtë përjashtim për gjyqtarët, të cilët kanë mbrojtje të veçantë për shkak të ndarjes së pushteteve dhe pavarësisë së drejtësisë, është e kuptueshme që do të pranohet më lehtë edhe për raste të tjera. Sipas Kushtetutës tonë raste që lidhen me një juridiksion suprem do të ishin edhe shkarkimi nga Presidenti i Republikës, me propozim të Kuvendit i Shefit të Shtabit të Përgjithshëm ose ambasadorëve, për të cilët as bëhet ankim në Gjykatë dhe as mund të investohet Gjykata Kushtetuese për proces të parregullt, sepse largimi nga poste të tilla publike nuk prek ndonjë të drejtë kushtetuese.

Nisur nga fakti që në Kushtetutë, shkaqet për shkarkimin e Prokurorit të Përgjithshëm janë të përafërta me ato të gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese e të Gjykatës së Lartë, do të ishte me vend që edhe mënyra e shkarkimit të ishte e përafërt dhe të mos linte shteg për ekuivoke ose keqinterpretime. Por, përderisa Kushtetuta jonë mban një qendrim tjetër, është e pamundur të pranohet varianti për proces të parregullt. Kjo për faktin se çështja nuk është në kompetencë të Gjykatës Kushtetuese kur bëhet fjalë për poste publike që mbajnë funksionarët e lartë shtetërorë, shkarkimi nga të cilat nuk prek të drejtat kushtetuese sipas nenit 131/f të Kushtetutës.

ANËTAR
/ **K. Peçi** /